

Den tværministerielle arbejdsgruppe vedrørende deponering af radioaktivt affald:

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Finansministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet
Miljø- og Fødevareministeriet
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet
Forsvarsministeriet
Beredskabsstyrelsen
Miljøstyrelsen
Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning
Strålebeskyttelse, Sundhedsstyrelsen
Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte
Dansk Dekommissionering
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland

21. april 2017

Den tværministerielle arbejdsgruppes afrapportering vedrørende yderligere undersøgelser af en langtidsmellemlagerløsning for radioaktivt affald i Danmark

På grundlag af [de politiske partiers beslutning den 11. marts 2015](#) har en tværministeriel arbejdsgruppe behandlet undersøgelserne med henblik på rådgivning af regeringen om en langsigtet løsning for radioaktivt affald i Danmark, hvori kan indgå langtidsmellemlagring forud for endelig deponering.

Den tværministerielle arbejdsgruppe blev nedsat med repræsentation fra følgende myndigheder og institutioner:

- Uddannelses- og Forskningsministeriet (formand for arbejdsgruppen)
- Finansministeriet
- Sundheds- og Ældreministeriet
- Miljø- og Fødevareministeriet
- Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet
- Forsvarsministeriet
- Beredskabsstyrelsen
- Miljøstyrelsen
- Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (per 1. februar 2017 sammenlagt med Miljøstyrelsen)
- Styrelsen for Videregående Uddannelse (per 1. januar 2017 ændret til Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte)
- Strålebeskyttelse, Sundhedsstyrelsen
- Dansk Dekommissionering
- De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland

Arbejdsgruppen har haft følgende opgaver:

- Følge de igangværende undersøgelser af en langtidsmellemlagerløsning, herunder en sammenligning mellem et slutdepot og et langtidsmellemlager, med henblik på at levere rådgivning til understøttelse af undersøgelserne
- Rådgive om afrapporteringen af undersøgelserne af langtidsmellemlager

- Forberede offentliggørelsen af undersøgelserne af langtidsmellemlager med henblik på fornyet politisk behandling af sagen
- Følge sagens videre forløb frem til en endelig politisk beslutning om deponering af radioaktivt affald og yde rådgivning under denne proces.

Arbejdsgruppen har afholdt fire møder i perioden juni 2016-februar 2017 og har fået forelagt følgende materiale fra undersøgelserne af en langtidsmellemlagerløsning i 2016:

1. *Rapport om sikkerhed, økonomi og drift for en dansk langtidsmellemlagerløsning for radioaktivt affald.* COWI A/S for Dansk Dekommissionering, august 2016
2. *Anbefalinger til undersøgelse af sociale forhold ved lokalisering af et langtidsmellemlager for radioaktivt affald fra Risø.* Det Danske Center for Miljøvurdering (Institut for Planlægning, Aalborg Universitet) for De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, september 2016
3. *Kriterier og proces for lokalisering af et langtidsmellemlager for det lav- og mellemaktive affald fra Risø.* De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, december 2016
4. *Supplerende langtidsmellemlagerstudier – sammenfatning.* Dansk Dekommissionering og De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, december 2016
5. *De geologiske forhold i ca. 500 m's dybde. Foreløbig redegørelse udarbejdet på eksisterende data.* De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, december 2016
6. En mundtlig orientering om Udenrigsministeriets fornyede sondering i 2016 af muligheden for at eksportere et antal affaldstyper, benævnt det særlige affald, som især udgøres af bestrålet brændsel fra forsøgsvirksomhed på Forskningscenter Risø's nukleare anlæg.

Dokumenterne nævnt i nr. 1-5 ovenfor kan findes på en temahjemmeside om sagen: <http://ufm.dk/aktuelt/temaer/deponering-af-radioaktivt-affald-i-dk>, hvor der også er adgang til tidligere rapporter og dokumenter i sagen. Desuden giver hjemmesiden adgang til resuméer fra et kontaktforum bestående af sagens centrale interessenter og besvarelser på borgerspørgsmål fra et uvildigt ekspertpanel udpeget af Det Frie Forskningsråd.

Sammensætningen af radioaktivt affald i Danmark

Den følgende beskrivelse af Danmarks radioaktive affald er baseret på *Rapport om sikkerhed, økonomi og drift for en dansk langtidsmellemlagerløsning for radioaktivt affald* (se ovenfor), s. 13-21.

Det radioaktive affald på Dansk Dekommissionering (DD) består af følgende kategorier:

- Affald fra afviklingen af de nukleare anlæg på Forskningscenter Risø
- Fast affald, kasseret radioaktivt udstyr og kasserede radioaktive kilder fra sundhedssektoren, forskning og industri, indleveret til behandling på DD
- Restprodukt fra rensning af vand på DD's behandlingsstation
- Særligt affald med lang henfaldstid, primært bestrålet brændsel fra forsøgsvirksomheden på Forskningscenter Risø.

Kategorierne ovenfor udgør i alt ca. 4.800 m³, inklusive emballering.

DD opbevarer desuden affaldsmateriale fra forsøg med udvinding af uran fra malm i 1970'erne og 1980'erne. Dette affald afgiver den radioaktive gas radon og bliver i dag opbevaret under vand i udendørs bassiner. Denne affaldsmængde udgør ca. 1.100 m³.

Hertil kommer uranmalm, som blev transporteret til Forskningscenter Risø, men aldrig anvendt til forsøg. Malmen er kategoriseret som råstof, men afgiver stråling, der er væsentligt over den naturlige forekomst i dansk jord. Malmen udgør ca. 2.300 m³.

I alt udgør den samlede mængde affald og øvrigt radioaktivt materiale på DD på nuværende tidspunkt ca. 8.200 m³. Heraf udgør det særlige affald ca. 175 m³.

DD modtager herudover løbende nyt radioaktivt affald fra sundhedssektoren, forskningsinstitutioner og industrivirksomheder. Mængden udgør i alt 6-8 m³ årligt.

Ud over det radioaktive affald/materiale på DD fremkommer der ved dansk råstofudvinding såkaldt NORM-affald (NORM=*Naturally Occurring Radioactive Material*) med et indhold af naturligt optrædende radioaktivt materiale, der nødvendiggør særlig håndtering.

NORM-affaldet udgør ikke store mængder i dag, men i forbindelse med fremtidig dekommissionering af eksempelvis danske olie- og gasanlæg i Nordsøen kan der blive tale om betydelige mængder affald. Ansvar for håndtering påhviler i hvert enkelt tilfælde ejeren af affaldet, som over for strålebeskyttelsesmyndigheden skal dokumentere, at alle krav til sikkerhed og strålebeskyttelse er overholdt.

Der er ikke på nuværende tidspunkt foretaget en afklaring af den fremtidige håndtering af NORM-affald i kredsen af operatører. Imidlertid vil det være relevant at tage højde for denne affaldstype ved beslutning om en samlet langsigtet løsning for radioaktivt affald i Danmark.

Overordnet beskrivelse af koncepter for slutdepot og langtidsmellemlager

Den følgende beskrivelse af slutdepot- og langtidsmellemlager-koncepter er baseret på beslutningsgrundlagene for henholdsvis slutdepot (2008) og mellemlager (2015) og suppleret med oplysninger om sagens politiske behandling.

Slutdepot

Folketinget besluttede i 2003, at de danske nukleare anlæg skulle afvikles med henblik på deponering i et slutdepot. Parallelt med udviklingen af et koncept for et slutdepot er det blevet undersøgt, om det særlige affald kan håndteres som led i en international løsning vedrørende langlivet affald eller ved eksport til et passende modtagerland.

Slutdeponering er karakteriseret ved, at der etableres et antal fysiske barrierer, som skal muliggøre sikker anbringelse af brugt brændsel eller radioaktivt affald uden hensigt om senere at udtage affaldet. Et slutdepot kan udvikles under hensyntagen

til muligheden for at udtage affaldet på et senere tidspunkt, men skal under alle omstændigheder kunne anvendes som et anlæg, der kan forsegles med henblik på deponeringsfunktionen.

Slutdeponering i overfladenære eller mellemdybe depoter mellem 30-100 meters dybde er internationalt set den typiske deponeringsmetode ved lav- og mellemaktivt affald.

Slutdeponering i dybe geologiske lag er den internationalt anerkendte løsning for deponering af brugt brændsel fra kernekraftproduktion. Ved deponering af mindre mængder brugt brændsel er det muligt at anvende borehuller frem for egentlige depotkonstruktioner.

Arbejdet med en dansk slutdepotløsning er ført frem til afslutning af forstudier og områdestudier (2011) med indledende sikkerhedsanalyser og udpegning af seks mulige lokaliteter for et anlæg. En miljøvurdering af plangrundlaget for slutdepotløsningen i medfør af miljøvurderingsloven er blevet igangsat, men siden stillet i bero i 2015.

Status for eventuel eksport af det særlige affald er, at det indtil videre ikke har vist sig muligt at afhænde dette affald til udlandet.

Langtidsmellemlager

De politiske partier besluttede i 2012, at der skulle udarbejdes et beslutningsgrundlag for et langtidsmellemlager med 100 års driftshorisont.

Et langtidsmellemlager er karakteriseret ved, at det radioaktive affald opbevares tilgængeligt i en længere periode forud for slutdeponering. Et langtidsmellemlager kan ikke erstatte slutdeponering, men kan udsætte etableringen af et slutdepot og dermed gøre det muligt at drage nytte af teknologiske nybrud og forskning i den mellemliggende periode.

Et langtidsmellemlager skal leve op til de samme sikkerhedskrav som et slutdepot, men den fysiske konstruktion af anlægget skal tilgodese løbende kontrol og eventuelle behov for flytning og ompakning af affald. Et langtidsmellemlager med 100 års driftshorisont vil således have andre fysiske barrierer end et slutdepot og vil sammenlignet med et slutdepot stille krav om vidtgående institutionel kontrol og opretholdelse af kompetencer hos det tilknyttede personale.

Internationalt kendes langtidsmellemlagring som national strategi for håndtering af radioaktivt affald alene fra Nederlandene, hvor der skal behandles en betydelig mængde affald fra kernekraftproduktion og industrivirksomhed. Her er langtidslagring kombineret med et forskningsprogram, der skal føre til viden om reduktion af affaldsmængden og udvikling af en slutdepotløsning senest i år 2130. Samtidig er der etableret en finansieringsmodel for opsparring af midler til anlæg af et slutdepot i form af betaling for aflevering af radioaktivt affald til mellemlageret fra affaldsoperatørerne.

Yderligere undersøgelser af langtidsmellemlager 2015-16

Med udgangspunkt i den politiske beslutning fra 11. marts 2015 har undersøgelserne af langtidsmellemlager haft til formål at belyse følgende tre aspekter af en langtidsmellemlagerløsning:

- a. Uddybning vedrørende sikkerheden ved et langtidsmellemlager sammenlignet med et slutdepot
- b. Overslag over økonomien ved anlæg og drift af en langtidsmellemlagerløsning og en efterfølgende slutdepotløsning
- c. Forslag til kriterier og proces for lokalisering af et langtidsmellemlager og konsekvenser af forskellige scenarier.

I de følgende afsnit vil der blive redegjort for arbejdsgruppens kommentarer til hvert af de tre aspekter.

Arbejdsgruppens kommentarer til *uddybning vedrørende sikkerheden ved et langtidsmellemlager sammenlignet med et slutdepot*

Såvel et langtidsmellemlager som et slutdepot vil kunne anlægges og drives tilfredsstillende under iagttagelse af grundlæggende principper for strålebeskyttelse af mennesker, miljøbeskyttelse samt sikring af fysiske anlæg.

En eventuel beslutning om en langtidsmellemlagerløsning vil gøre det muligt for Danmark at leve op til sine internationale forpligtelser for ansvarlig og sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, såfremt det i [*National politik og program for ansvarlig og sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald i Danmark*](#) beskrives, at beslutning om langtidsmellemlagering er tydeligt forbundet med en beslutning om planlægning og gennemførelse af en senere deponering som slutmål for en langsigtet løsning.

Efter en eventuel beslutning af en langtidsmellemlagerløsning vil der i det nationale program skulle argumenteres for, at løsningen kan baseres på tilstrækkelige og konkrete organisatoriske, videns- og kompetencemæssige, samfundsmæssige og økonomiske fordele, som kan begrunde en udsættelse af gennemførelsen af et slutdepot, se også afsnittet *Internationale aspekter, herunder EU-lovgivning* nedenfor.

Det særlige affald i form af brugt forsøgsbrændsel, som indeholder størstedelen af radioaktiviteten i den danske affaldsmængde, vil kunne håndteres som led i en langsigtet løsning på dansk grund, og der er taget højde for dette scenarie i både studierne af slutdepot og studierne af langtidsmellemlager. Dette har imidlertid ført til offentlig diskussion om den bedst egnede slutdepottype.

Der har i kontaktforum og tidligere i forbindelse med høringer over det danske slutdepotkoncept været fremsat kritik af, at konceptet ikke indeholdt en depottype for dyb geologisk deponering ned til 500 meters dybde, men kun beskrev overfladenære eller mellemdybe depottyper. Kritikken har taget udgangspunkt i, at det danske bestrålede forsøgsbrændsel bør jævnføres med brugt brændsel fra kernekraftværker og placeres i et dybt geologisk depot i ca. 500 meters dybde, hvilket er hensigten i bl.a. Sverige og Tyskland. Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke egentlige undersøgelser vedrørende et dybt geologisk depot i Danmark. Det skal dog bemærkes, at de indledende sikkerhedsanalyser i forstudierne til slutdepot har sandsynliggjort, at den samlede affaldsmængde, inklusive det særlige affald, vil kunne opbevares i et mellemdybt depot på sikker vis.

Som følge af kritikken er der i forbindelse med undersøgelserne af langtidsmellemlager gennemført en foreløbig redegørelse for Danmarks geologiske forhold ned til ca. 500 meters dybde på baggrund af eksisterende data.

Det er vurderingen fra De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, at det formentligt vil være muligt at finde lokaliteter, der er egnede til at gennemføre et dybt geologisk depot. Det vil dog kræve yderligere undersøgelser i form af borer og geofysiske undersøgelser for at kunne påvise, hvor egnede lokaliteter måtte findes på dansk grund. Sådanne undersøgelser vil skulle gennemføres under iagttagelse af VVM-reglerne.

Det kan være relevant at overveje dyb geologisk deponering i Danmark, da denne løsning vil kunne imødekomme den ovenfor omtalte kritik af overfladenært/mellemdybt slutdepotkoncept for ikke at kunne omfatte den samlede danske affaldsmængde.

Arbejdsgruppens kommentarer til *overslag over økonomien ved anlæg og drift af en langtidsmellemlagerløsning og en efterfølgende slutdepotløsning*

Med udgangspunkt i beregninger fra COWI A/S af udgifter til anlæg og drift af slutdepot ved forskellige depottyper og udgifter til anlæg og drift af langtidsmellemlager gennemgås nedenfor forskellige forhold ved henholdsvis anlægs- og driftsudgifter.

For så vidt angår *anlægsudgifter* vurderer arbejdsgruppen, at det er sandsynligt, at et langtidsmellemlager kan anlægges og efterfølgende afvikles for i alt 340 mio.kr., mens et slutdepot af mellemdyb type (30-100 meter under terræn) kan anlægges for 360 mio.kr. ved anvendelse af den sandsynlige pris for anlægsudgift med forbehold for resultatet af geologiske undersøgelser og sikkerhedsvurdering af udvalgte mulige lokaliteter.

For så vidt angår driftsudgifter er den årlige driftsudgift for et langtidsmellemlager beregnet til ca. 12 mio.kr., mens et slutdepot er beregnet til ca. 11 mio.kr. I beregningerne er der taget udgangspunkt i en driftsperiode på 30 år for begge anlægstyper af hensyn til sammenligneligheden mellem de to anlægstyper. Det skal dog bemærkes, at det fra politisk side er lagt til grund, at driftsperioden for et langtidsmellemlager kan være op til 100 år, hvilket i givet fald vil give en betydelig merudgift på driften af et langtidsmellemlager sammenlignet med et slutdepot, hvor en åben driftsperiode på 30 år er lagt til grund i forstudierne af denne anlægstype.

Slutdepotets driftsudgifter kan begrænses, da anlægget kan lukkes umiddelbart fra tidspunktet for ibrugtagning. Dog vil der fortsat skulle drives en modtagestation til det radioaktive affald, der vil blive produceret i fremtiden, f.eks. i sundhedssektoren. Driftsudgiften til en modtagestation ved den estimerede fremtidige årlige affaldsmængde på ca. 6-8 m³ er beregnet til ca. 5 mio.kr. årligt¹. Inden etablering af slutdepotet bør man gøre sig overvejelser om, hvorvidt kommende generationer skal have fordel af, at depotet allerede på udformningsstadiet bliver forberedt til en senere udvidelse, der tager højde for den estimerede fremtidige affaldsmængde.

¹ Ifølge overslag af 7. februar 2017 beregnet af DD efter konsultation med Strålebeskyttelse, Sundhedsstyrelsen (SIS).

Vælges en langtidsmellemlagerløsning forud for en senere etablering af et slutdepot vil dette medføre en direkte merudgift² på 340 mio. kr. til anlæg, dekommissionering og nedrivning af et langtidsmellemlager i forhold til en løsning, hvor et slutdepot gennemføres uden forudgående etablering af langtidsmellemlager.

Som tidligere nævnt kan en slutdepotløsning i Danmark formentlig udformes som et dybt geologisk depot i ca. 500 meters dybde. Et dybt geologisk depot vil være dyrere end et overfladenært eller mellemdybt slutdepot. Det vil i givet fald kunne rumme alle affaldstyper i det danske radioaktive affald, herunder det særlige affald i form af bestrålet forsøgsbrændsel fra udbrændingsforsøg, som indeholder langt størstedelen af den langlivede aktivitet i den danske affaldsmængde.

Under alle omstændigheder vil der være behov for at udvide de eksisterende lagerfaciliteter, da hverken et langtidsmellemlager eller et slutdepot kan forventes at være klar til ibrugtagning inden DD's planlagte lukning i 2023. Hertil kommer højvandesikringen af DD, som nødvendiggør investeringer inden for de nærmeste år, så der kan ske fortsat oplagring af det radioaktive affald i den periode, der vil gå, inden en langsigtet løsning gennemføres og tages i brug. Der er ikke som led i undersøgelserne af langtidsmellemlager foretaget et estimat af nye investeringer på DD. Omfanget af nye investeringer skal afklares separat, da det vil afhænge af det politiske valg af langsigtet løsning.

Arbejdsgruppens kommentarer til forslag til kriterier og proces for lokalisering af et langtidsmellemlager og konsekvenser af forskellige scenarier

Undersøgelserne af langtidsmellemlager har tilvejebragt et kriteriehierarki til brug for identifikation af egnede lokaliteter i form af *overordnede arealdækkende kriterier*, *overordnede specifikke kriterier* og *lokalitetsspecifikke kriterier*, jf. dokument nr. 3. i oversigten på s. 2 ovenfor. Der er desuden udviklet en ramme af påvirkningskategorier, som kan danne grundlag for socioøkonomiske konsekvensvurderinger på potentielle langtidsmellemlagerlokaliteter, jf. dokument nr. 2. i oversigten på s. 2 ovenfor.

På baggrund af udenlandske erfaringer har undersøgelserne af langtidsmellemlager beskrevet to procesmuligheder ved lokalisering af et langtidsmellemlager, hhv. en traditionel proces og en frivillig proces.

Den traditionelle proces tager udgangspunkt i en gennemgang af arealer på grundlag af overordnede arealdækkende kriterier, hvorefter der udpeges et antal lokaliteter på grundlag af overordnede specifikke kriterier. Der gennemføres høring på de valgte lokaliteter, hvorpå et mindre antal lokaliteter udpeges til videre analyser af lokalspecifikke kriterier samt socioøkonomisk konsekvensvurdering. På dette grundlag udpeges den bedst egnede lokalitet af ressortministeriet. Efter indstilling fra ressortministeren træffer Folketinget beslutning om lokalisering.

² Den direkte merudgift ved et langtidsmellemlager består af udgifter til anlæg (ca. 295 mio.kr.) og udgifter til dekommissionering og nedrivning (ca. 45 mio.kr.). Hertil skal lægges yderligere merudgifter, hvis der for langtidsmellemlageret besluttet en driftshorisont af længere varighed end slutdepotets.

Den frivillige proces tager udgangspunkt i en gennemgang af arealer på grundlag af overordnede arealdækkende kriterier. Herefter inviteres alle landets kommuner til at tilkendegive interesse i at være vært for et langtidsmellemlager. Der indledes et samarbejde med de kommuner, der tilkendegiver interesse. De overordnede specifikke og de lokalspecifikke kriterier undersøges i den enkelte kommune, ligesom der gennemføres socioøkonomisk konsekvensvurdering. Herefter afgiver ressortministerium, kommuner og lokaleinteressenter en indstilling af lokaliteter til detaljerede undersøgelser. På grundlag af de detaljerede undersøgelser udvælges en lokalitet af ressortministeriet. Efter indstilling fra ressortministeren træffer Folketinget beslutning om lokalisering.

Det er forudsat i undersøgelserne af langtidsmellemlager, at såfremt en frivillig proces ikke viser sig mulig at gennemføre på grund af manglende deltagelse fra kommunal side, så skal lokaliseringen af et langtidsmellemlager ske ved anvendelse af en traditionel myndighedsproces.

Undersøgelserne af langtidsmellemlager har etableret et overordnet grundlag for lokalisering af et langtidsmellemlager. Hermed er der skabt mulighed for systematisk at inddrage lokale interessenter på et tidligt stade af en lokaliseringsproces. Alt andet lige vil tidlig inddragelse forbedre mulighederne for at gennemføre en lokaliseringsproces, men at der fortsat vil være betydelig usikkerhed forbundet med realiseringen af en frivillig lokaliseringsproces i praksis.

En frivillig lokaliseringsproces vil alt andet lige kunne styrkes ved at indarbejde et kompensationselement i processen, der kan gøre lokalisering af et langtidsmellemlager mere attraktiv for den udpegede lokalitet. Arbejdsgruppen har ikke behandlet konkrete udformninger af et sådant element, da det vurderes at henhøre til de politiske drøftelser af en langsigtet løsning.

Internationale aspekter, herunder EU-lovgivning

Danmark har flere internationale forpligtelser for så vidt angår håndtering af radioaktivt affald. Det gælder bl.a. *Rådets Direktiv 2011/70/EURATOM af 19. juli 2011 om fastsættelse af en fællesskabsramme for ansvarlig og sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald* og *Det Internationale Atomenergiagenturs Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management* af 5. september 1997.

Af Rådets Direktiv 2011/70/EURATOM følger bl.a., at Danmark selv skal deponere det radioaktive affald, som er produceret her i landet, og at deponering skal forstås som anbringelse på et anlæg uden hensigt om senere udtagning, medmindre der indgås aftale med en anden medlemsstat eller et tredjeland om anvendelse af deponeringsanlæg i det pågældende land, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, nr. 3) og artikel 4, stk. 4. En beslutning om at gennemføre en langtidsmellemlagerløsning vil skulle indeholde en beslutning om på et senere tidspunkt at deponere, og det vil skulle beskrives, hvordan den proces skal forløbe, og hvordan alle nødvendige ressourcer vil være til stede for at implementere endelig deponering.

Af Rådets Direktiv 2011/70/EURATOM artikel 1, stk. 1, fremgår det, at håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald skal sikre, at det undgås at pålægge fremtidige generationer urimelige byrder. Ved beslutning af en langtidsmellemlagerløsning bør det fremgå, hvad formålet med langtidsmellemlagringen er, så det

kan dokumenteres, at der herved ikke efterlades urimelige byrder til fremtidige generationer.

For så vidt angår mulighederne for eksport af det særlige affald, som består af bestrålet forsøgsbrændsel fra Forskningscenter Risø, har Uddannelses- og Forskningsministeriet - i forlængelse af tidligere sonderinger - i 2016 anmodet Udenrigsministeriet om at afklare mulighederne for at eksportere det særlige affald. Udenrigsministeriet har den 2. januar 2017 rapporteret, at der fortsat ikke kan peges på realistiske muligheder for at afhænde det særlige affald til andre OECD-lande. Dette skyldes en kombination af juridiske, tekniske/kapacitetsmæssige og/eller politiske hindringer i de lande i OECD-landekredsen, der har været taget kontakt til.

Det særlige affald skal kunne håndteres som led i en langsigtet løsning på dansk grund, og der er taget højde for dette scenarie i både studierne af slutdepot og studierne af langtidsmellemlager. Det bemærkes, at der ikke for nærværende er udsigt til en multilateral løsning for deponering af radioaktivt affald, men DD vil fortsat deltage i samarbejdet om en eventuel fælleseuropæisk løsning i regi af European Repository Development Organisation-arbejdsgruppen (ERDO-WG).

Arbejdsgruppens sammenfatning af kriterier for regeringsbeslutning

På baggrund af det samlede beslutningsgrundlag i sagen siden Folketingets beslutning B48 i 2003 kan arbejdsgruppen pege på følgende overordnede kriterier for regeringens beslutning om en langsigtet løsning for radioaktivt affald i Danmark:

1. Den langsigtete løsning skal kunne gennemføres under iagttagelse af grundlæggende principper for strålebeskyttelse og sikkerhed, herunder beskyttelse af mennesker og af miljøet, beskyttelse uden for landets grænser og beskyttelse af fremtidige generationer. Sundhedseffekter på fremtidige generationer som følge af den langsigtete løsning må ikke overstige aktuelle acceptniveauer. Den langsigtete løsning skal give størst mulig sikring mod utilsigtet indtrængen på grundlag af risikovurderinger fra alle relevante myndigheder
2. Den langsigtete løsning skal leve op til de internationale forpligtelser, som Danmark har vedrørende radioaktivt affald
3. Den langsigtete løsning skal uanset art, i henhold til Rådets Direktiv 2011/70/EURATOM, tage hensyn til en samlet hensigtsmæssig ressourceanvendelse over tid, hvor den økonomiske byrde skal bæres af den nuværende generation for at undgå enhver urimelig byrde på fremtidige generationer.
4. Den langsigtete løsning skal muliggøre en gennemførelsesproces, der i videst muligt omfang inddrager og skaber dialog med centrale interessenter under lokalisering, etablering og efterfølgende drift af løsningen.

Sagens videre forløb

Med denne afrapportering afslutter den tværministerelle arbejdsgruppe vedrørende deponering af radioaktivt affald sit arbejde om beslutningsgrundlaget for en langsigtet løsning for radioaktivt affald.

På baggrund af det samlede beslutningsgrundlag og kommentarerne fra den tværministerielle arbejdsgruppe vil sagen blive forelagt til politisk behandling.